

Lempäälän Vesi Oy:n lainantakausta keskuspuhdistamoon johtavan siirtoviemärin ja Saikan alueen vesihuollon rakentamiseen

Kunnanhallitus 18.09.2023 § 227

Valmistelijat talousjohtaja Kari Auvinen, johdon erityisavustaja Tuulia Rinne

Lempäälän Vesi Oy pyytää kunnan takausta 1,2 miljoonan euron lainalle. Laina kohdentuu siirtoviemärin rakentamiseen ja Saikan alueen vesihuollon rakentamiseen.

Lempäälän Veden lainantakaushakemuksen mukaan yhtiön investointeja kuormittaa valmistautuminen jätevesien johtamiseen Tampereen Seudun keskuspuhdistamoon sen aloittaessa toimintansa loppuvuodesta 2025. Siirtoviemäriä pitää rakentaa vuosittain noin 1,5 miljoonalla eurolla, jotta se valmistuu määräajassa. Tällä hetkellä siirtoviemäristä on rakennettu noin 70 %.

Lisäksi kaava-alueiden vesihuoltoon täytyy investoida tulevana vuosina todella runsaasti. Esimerkiksi Saikan asemakaava-alueen vesihuollon rakentaminen maksaa noin 800 000 euroa.

Lempäälän Veden tarkoituksena on rahoittaa siirtoviemärin rakentamista ja Saikan alueen vesihuoltoinvestointeja 10 vuoden laina-ajalle kilpailutettavalla investointilainalla, joka edellyttää kunnan omavelkaisen lainantakauksen. Lempäälän Vesi Oy:n hallitus on välittänyt kuntaan asiaa koskevan pyynnön 25.8.2023. Lempäälän Vesi on täydentänyt rahoituspyyntöään 31.8.2023 ja yhtiö esittää lainantakauksen vastavakuudeksi vastaavansuuruista yrityskiinnitystä.

Haettava laina perustuu Lempäälän Vesi Oy:n talousmalliin, joka on laadittu Lempäälän Vesi Oy:n perustamisen yhteydessä vuonna 2019 ja jota yhtiö on päivittänyt viimeksi tänä vuonna. Talousmallin mukaan vuonna 2023 yhtiö nostaa 1,2 miljoonan euron lainan ja vuosina 2024-2026 yhtiö nostaa noin (1) miljoonan euron lainan vuosittain. Tämän jälkeen lainan ottoa ei tarvittaisi, mikäli taloustilanne kehittyy suotuisasti.

Kunnan omassa valmistelussa on tiedostettu, että yleinen uusrakentamisen taantuma vaikuttaa yhtiön lähivuosien talouteen ja investointien rahoittamiseen siten, että liittymismaksujen pienemmän kertymän johdosta yhtiö joutuu kattamaan yli 3 miljoonan euron vuosi-investoinneistaan suunniteltua enemmän uuslainanotolla.

Tällä hetkellä Lempäälän Vesi käyttää Lempäälän kunnan konsernitililimiittiä. Limiittiä on käytössä keskimäärin noin 1,5 miljoonaa euroa. Lempäälän Vesi lyhentää entisiä lainoja tänä vuonna 867 000 eurolla. Vuonna 2022 yhtiö nosti 1 miljoonan euron edestä uutta lainaa ja lyhensi vanhoja lainoja noin 750 000 eurolla.

Lempäälän kunnan rahoitusratkaisu

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän

kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Lempäälän Vesi Oy on Lempäälän kunnan täysin omistama kuntakonsernin tytäryhtiö. Yhtiön takauspyynnössä kuvatut investointikohteet perustuvat Lempäälän kunnanvaltuuston hyväksymiin päätöksiin seudulliseen keskuspuhdistamoon liittymisestä ja Saikan alueen infratoteutuksesta ja ne ovat myös aikatauluiltaan jo sidottuja. Investointikohteet ovat Lempäälän kunnan kannalta perusteltuja ja takauksen myöntämiselle ei ole tämän johdosta estettä.

Lainan takaaminen ei vaaranna kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Lainan takaamiseen ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä ja lisäksi yhtiö esittää takaukselle asianmukaista vastavakuutta, joka on yrityskiinnitys.

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään. Kunnan tulee huomioida nämä valtiontukisäännökset myös tytäryhtiön lainan takaamiseen liittyvissä ratkaisuissa (HE 268/2014, s. 231). Toimi sisältää valtiontukea, jos kaikki tunnusmerkit täyttyvät samanaikaisesti: 1) julkisia varoja kanavoidaan yrityksiin/taloudelliseen toimintaan, 2) etu on valikoiva eli tuki kohdistuu vain tiettyyn yritykseen tai tiettyihin yrityksiin, 3) toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja 4) toimenpide vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (TEM 2014, EU:n valtiontukisäännöt).

Vesihuoltotoiminta on lakiin perustuvaa, markkinoita vääristämätöntä toimintaa. Lempäälän Vesi Oy:n toiminta on kunnan toimialaan kuuluvaa ja lainantakauksen kohteena olevat investoinnit toteuttavat vesihuollon palvelun saatavuutta eli tehtävää, josta kunnan tulee vesihuoltolain 6 §:n mukaisesti huolehtia. Lempäälän Veden tuottama vesihuolto muodostaa alueellaan luonnollisen monopolin, eikä lainantakauksella ole siten kilpailua vääristävää vaikutusta. Näin ollen lainantakaus ei sisällä valtiontukea.

Lisäksi kyseessä ei lähtökohtaisesti ole valtiontuki, jos kunnan takaus ei tuo etuja yhtiölle – eli jos takaus luodaan ehdoilla, jotka yksityinen toimija voisi markkinatalouden tavanomaisin ehdoin hyväksyä (HE 268/2014). Takauksesta tulee näin ollen maksaa markkinaperusteinen hinta ja takausprovisioksi esitetään 0,7 %.

Kunnanvaltuuston takauspäätöksen jälkeen Lempäälän Vesi kilpailuttaa investointilainan. Kilpailutuksen jälkeen kunnanhallitus merkitsee tiedoksi kilpailutetun lainan ehdot. Todettakoon, että takauspäätöksen täytäntöönpano ei ole mahdollista ilman kunnanvaltuuston takauspäätöksen lainvoimaa (KHO:2012:9).

Lempäälän Vesi Oy:n toimialana on vesihuoltotoiminnan harjoittaminen laissa kunnille kulloinkin asetettujen velvollisuuksien mukaisesti. Yhtiö voi tarjota ja myydä vesihuoltotoimintaan liittyviä palveluita myös muille kuin osakkeenomistajille. Palveluiden tuottamiseen sisältyy myös vesihuoltorakenteiden ja muun kunnallistekniikan suunnittelu, rakentaminen ja rakennuttaminen. Yhtiö voi myös harjoittaa muuta vesihuoltotoimintaan liittyvää suunnittelu- ja käyttötoimintaa sekä alan neuvontaa ja konsultointia ja näitä toimintoja palvelevaa ja tukevaa muuta liiketoimintaa. Yhtiö voi ostaa, myydä ja hallita kiinteää ja irtainta omaisuutta.

Toimivalta: kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta.

Lisätietoja kunnanjohtaja Heidi Rämö, heidi.ramo@lempaala.fi, 040 133 7803

Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösehdotus	Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että kunnanvaltuusto 1. myöntää Lempäälän Vesi Oy:lle siirtoviemärin ja Saikan alueen vesihuollon rakentamisen investointilainaan enintään 1,2 miljoonan euron omavelkaisen takauksen 10 vuoden laina-ajalle sisältäen lainan pääoman, koron, mahdolliset viivästyskorot ja perimiskulut sekä muut lainan liitännäiskulut 2. hyväksyy takauksen vastavakuudeksi yrityskiinnityksen 3. päättää periä takauksesta vuosittain 0,7 % suuruisen takausprovision, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12. ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammikuun loppuun mennessä.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen. Merkittiin pöytäkirjaan, että talousjohtaja Kari Auvinen poistui kokouksesta tämän pykälän päätöksenteon jälkeen klo 17.58.
Otteet	Lempäälän Vesi Oy:n puheenjohtaja ja toimitusjohtaja
Tiedoksi	kunnan talouspalvelut
Kunnanvaltuusto 27.09.2023 § 90 637/02.05.06/2023	
Päätösehdotus	Kunnanvaltuusto 1. myöntää Lempäälän Vesi Oy:lle siirtoviemärin ja Saikan alueen vesihuollon rakentamisen investointilainaan enintään 1,2 miljoonan euron omavelkaisen takauksen 10 vuoden laina-ajalle sisältäen lainan pääoman, koron, mahdolliset viivästyskorot ja perimiskulut sekä muut lainan liitännäiskulut 2. hyväksyy takauksen vastavakuudeksi yrityskiinnityksen 3. päättää periä takauksesta vuosittain 0,7 % suuruisen takausprovision, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12. ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammikuun loppuun mennessä.
Päätös	Kunnanvaltuusto 1. myönsi Lempäälän Vesi Oy:lle siirtoviemärin ja Saikan alueen vesihuollon rakentamisen investointilainaan enintään 1,2 miljoonan euron omavelkaisen takauksen 10 vuoden laina-ajalle sisältäen lainan pääoman, koron, mahdolliset viivästyskorot ja perimiskulut sekä muut lainan liitännäiskulut 2. hyväksyi takauksen vastavakuudeksi yrityskiinnityksen 3. päätti periä takauksesta vuosittain 0,7 % suuruisen takausprovision, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta

pääomasta per 31.12. ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammikuun loppuun mennessä.

Otteet	Lempäälän Vesi Oy:n puheenjohtaja ja toimitusjohtaja
Tiedoksi	kunnan talouspalvelut